

PRINOVE ZADARSKOM SLIKARSTVU XV. ST.

IVO PETRICIOLI

O zadarskim slikama i slikarima kasnog srednjeg vijeka dosta je pisano, bilo da su obrađeni u širem okviru izučavanja zadarske, ili čak dalmatinske umjetnosti, bilo da su obrađeni u okviru problematike dalmatinskog slikarstva XIV. i XV. st.¹⁾ U zadnje vrijeme je K. Prijatelj posvetio zadarskim slikama poseban rad.²⁾

Ipak je studij daleko od završetka. Rezultati nas ne će ni ne mogu zadovoljiti sve dotle, dok se ne publiciraju svi spomenici i ne

1) Uglavnom sve slike iz tog razdoblja, koje su se bile sačuvale do prošlog rata, registrirane su u knjizi: C. Cecchelli, *Catalogo delle cose d'arte ed antichità, Zara, Rim 1932.*, gdje je navedena literatura, uglavnom djela G. Sabalicha (*Guida archeologica di Zara, Zadar 1897.*, *I dipinti delle chiese di Zara, Zadar 1906.*, *Le pitture antiche di Zara, Zadar 1912.*

O slikarima (domaćim i stranim, koji su radili u Zadru i Zadranima, koji su radili izvan Zadra), nalazimo podataka u djelima: C. F. Bianchi, *Zara cristiana I, Zadar 1877.*, u spomenutim Sabalićevim radovima, Testi L., *Storia della pittura veneziana, Bergamo 1909.—1915.*, A. Dudan, *La Dalmazia nell'arte italiana, Milano 1921.*, Karaman, *Umjetnost u Dalmaciji XV. i XVI. vijek. Zagreb 1933.* A. Benvenuti (*Storia di Zara dal 1409. al 1797.*, Milano 1944., str. 267) donosi listu zadarskih slikara po rukopisu »Anonimus Filippi (o tom rukopisu v. H. Morović, *Jedan nestali izvor za kulturnu povijest grada Zadra, Zadarska revija, god. I. br. 4, str. 36.*) Bogatom repertoaru imena, koji smo upoznali preko ove literature moramo dodati još nekoliko imena:

Slikar Misole Zadranin, koji radi u Dubrovniku 1348. god. (J. Tadić, *Grada o slikarskoj školi u Dubrovniku XIII.—XVI. v.*, Beograd 1952., str. 8) otkriven je u Zadru u svom punom imenu u dokumentu iz 12. I. 1350. »*Mixolo pictore, filio Pauli Selipetri ciue Jadre*« (Drž. arhiv u Zadru, zadarski notar Franciscus de Placentia, *Instrumenta 1349.—1350.*, F. I. fol. 33).

Slikar Ivan iz Padove javlja se u Zadru 13. II. 1385. kao svjedok (Teja, *Aspetti della vita economica di Zara dal 1289. al 1409.*, Parte III, *L'esercizio delle arti e mestieri*, str. 154).

Slikar Grgur se spominje kao posjednik na otoku Ižu, god. 1422., a god. 1474. spominje se slikar Bartul iz Iža. (V. Cvitanović, *Otoci Iž i Premuda, Radovi Instituta J. A. u Zadru, Zagreb 1954.*, str. 73 i 76).

2) K. Prijatelj, *Prilog poznavanju zadarskog i šibenskog slikarstva XV. st.*, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 8, Split 1954.*, str. 67.

iscrpe svi podaci, koji su još skriveni po nebrojenim dokumentima i notarskim registima dalmatinskih arhiva. Da bih nešto doprinio tom studiju stao sam tragati za takvim slikama i po zadarskoj okolini, smatrajući je užim područjem djelovanja zadarskih umjetnika. Na Dugom otoku i otoku Pašmanu našao sam nekoliko vrijednih primjeraka, koje sam izložio prošle jeseni na izložbi »Zadarske slike i skulpture od IX. do XV. st.«. (Izložba je bila priređena u počast desete godišnjice oslobođenja Zadra.³⁾

Ove dosad gotovo nepoznate slike bile su tako predane javnosti, a izložene sa dosad već registriranim slikama, pomogle su uočavanju nekih karakteristika zadarskog slikarstva o kome je riječ. Kako u katalogu izložbe nisu bile temeljitije obrađene, odlučio sam da ih ovdje iznesem.

Počinjem sa slikom Madone na prijestolju sa sv. Ivanom Krstiteljem, koja se u dva dijela čuvala u samostanu franjevacu u Kraju na o. Pašmanu. Veći dio s likom Madone nalazio se u refektoriju samostana. Karaman ga je pripisao domaćoj školi.⁴⁾ Manji pak dio s likom sv. Ivana jako oštećen čuvao se u oratoriju na prvom katu samostana. Postavivši ova dva fragmenta jedan do drugog, odmah sam se uvjerio da su sastavni dijelovi jedne te iste slike, jer naslikani prijesto Madone obuhvaća i dio fragmenta sa sv. Ivanom (Ovako sastavljena slika ima dimenzije 85×108 cm). Lako je rekonstruirati kompoziciju: Madona na prijestolju imala je oko sebe simetrično postavljena dva sveca. Po svjedočanstvu jednog zapisa iz 1875. god. doznajemo da je drugi svetac, simetrično postavljen sv. Ivanu, bio sv. Franjo.^{4a)} Prijestolje, na kojem sjedi Madona ima više renesansne forme. Na jednostavnoj bazi stoji profilirana klupa, a iza leđa Madone okrugla niša sastavljena od dva dijela, donjeg većeg, gornjeg manjeg. Madona je po ikonografskoj šemi odjevena u svijetlu ljubičastocrvenu haljinu i svijetloplavi plašt. Nabori plašta su modelirani oko glave, ruku i na koljenima dosta tvrdo, dok se niz koljena spuštaju mnogo mekše. Mali Krist je odjeven u bijelu gornju i tamnozelenu donju haljinu, od koje su vidljivi samo rukavi. Stoji u majčinom krilu do njenog desnog ramena. Grli je lijevom rukom, a desnom se hvata njenog

3) Tom prilikom je izdan katalog, nažalost jako ograničene naklade.

4) Lj. Karaman, O Štaroj slikarskoj školi u Dubrovniku, Anali historijskog instituta J. A. u Dubrovniku, God. II., Dubrovnik 1953., str. 117, bilj. 28.

4a) U drž. Arhivu u Zadru pronađen je dopis gvardijana samostana u Kraju o. Vinka Tomašića od 28. srpnja 1875. god., kojim izvještava općinu Biograda o umjetninama sačuvanim u samostanu.

Između ostalog se čita:

»Vi è pure un altro quadro di pittura greca, sopra la tavola, con imagine della B. Vergine con bambino Gesù, S. Francesco, e S. Giovanni Battista, che per testimonianza d'un antiquario sembra di qualche valore. E questo abisogna d'esser ristaurato«.

32. Gospa i sv. Ivan iz franjevačkog samostana u Kraju na Pašmanu

33. Detalj slike u Kraju na Pašmanu

34. Detalj Ivanove slike u Kraju na Pašmanu

plašta. Majka ga desnom rukom drži oko struka, a lijevom mu pruža okrugli plod (jabuku, ili vjerojatnije naranču).

Ivan je suha asketska spodoba. Odjeven je u haljinu skrojenu od runa, koja mu je u pasu pritegnuta sivim platnenim opasačem.⁵⁾ Lijevu je ruku sa razvijenim rotulusom sputio, dok mu se rotulus

⁵⁾ Ovako jednostavan kostim Ivana ne javlja se često u gotici. Dapače na poliptisima mletačkog trećenta Ivan nosi redovito preko runa i dugački plašt.

penje do lijevog ramena. Kažiprstom desne ruke pokazuje na tekst rotulusa: ECCE AGNUS DEI ECCE QUI TOLIT PECCATA MUNDI MISERERE NOBIS. Kosa je Ivanova duga, razbašurena i prosijeda. Brkova nema, brada se neuredno spušta na prsa. Mršave noge obuvane su laganim sandalama. Crni debeli potplat privezan je vrlo tankim nitima za stopalo. Ivan stoji na stiliziranoj zelenoj hridi sa škrtom tamnozelenom vegetacijom.

Pozadina likova je crvena. Aureole su zlatne, obrubljene tankim crnim rubom. Kristova aureola ima označen križ, također crnom bojom. Na crvenoj pozadini do Ivanove glave naziru se ostaci natpisa (SCS IOHAN̄)ES, a do glave Madone (MP)ΘV. Boje su lagane, pastelne. Slikar pokazuje mnogo profinjenog osjećaja za boju. Modelacija svih oblika je vješto nijansirana, bez kontrasta svijetla i sječne. Treba istaći crnu liniju, koju slikar virtuozno provlači kroz svijetle tonove svojih boja. Crno su obrubljene aureole, crnom niti su obrubljene haljine, obrve su označene crnim nitima, crne su trepavice i zjenice, crna se nit vješto uvija oko mršavih Ivanovih stopala. Na prijestolju Madone opet tanke crne linije označavaju detalje arhitekture. Lagani pastelni tonovi i grafizam karakteriziraju dakle rukopis u slikara.

Potpuno iste značajke naći ćemo na već publiciranom slikanom raspelu iz samostana Čokovca kod Tkona, također na otoku Pašmanu.⁶⁾ Boje su potpuno iste, tretiranje haljina i likova Marije, Ivana i anđela odgovara Madoni i djetetu iz Kraja. Čak i fiziognomije mladih likova na raspelu imaju mnogo sličnosti s fiziognomijama Madone i malog Krista na slici iz Kraja. Tanku crnu liniju naći ćemo na obrvama i trepavicama (naročito je vidljiva na sklopljenim kopcima mrtvog Krista). Naći ćemo je na obrubu haljina, dok se crvena krv, koja s nožne rane Kristove curi u neobično tankim mlazevima na Adamovu lubanju tretirana je istim virtuoznim grafizmom kao i petlje Ivanovih sandala.

Sve to nas navodi na pretpostavku da je obe slike izradio isti slikar. Možda ćemo uskoro moći identificirati jednu novu ličnost u slikarstvu zadarskog kruga. Jednog profinjenog koloristu i kvalitetnog virtuozna kista. Tkonsko raspelo je M. Dvořak bio pripisao Lorenzu Venezianu, što je opovrgao Karaman⁷⁾ datirajući ga u XV. st. Sliku iz Kraja trebalo bi po obliku prijestolja Madone datirati u drugu polovinu XV. st. iako to ne bi dozvoljela tako izrazita dvodimenzionalnost likova.

U crkvi sv. Sime u Zadru, u apsidi desne lađe, nalazi se oltar varoške Gospe s oltarnom palom okovanom u srebro. Srebrni okov je izradio Matej Borčić sa sinom Lukom (MATTHAEVS BORICEVS

⁶⁾ Lj. Karaman, Notes sur l'art byzantin et les slaves catholiques de Dalmatie, Recueil Uspenski, Paris 1930., str. 363.

⁷⁾ Karaman, l. c., isti, Umjetnost u Dalmaciji, XV. i XVI. vijek, Zagreb 1933., str. 157, isti, Pregled umjetnosti u Dalmaciji, Zagreb 1952., str. 70.

35. Ulomak poliptiha iz Luke na Dugom Otoku

AC LVCAS FILIVS) god. 1564.⁸⁾ Centralni dio pale se sastoji od starijeg triptiha, domaće škole XV. st. Lica Madone, malog Krista i svetaca na krilima potsjećaju nas na fiziognomije pašmanskih svetaca, a po fotografiji slike sv. Mateja s lijevog krila, koja je snimljena kad se sa slike skinuo okov⁹⁾ vidi se mnogo detalja sličnih pašmanskim slikama: crvena pozadina, meka modelacija nabora, zlatne aureole crno obrubljene, veoma slična modelacija ruku. Nisam bio još u mogućnosti da sam skinem okov i proučim slike, tako da ne mogu tvrditi da su one toliko srodne pašmanskima, koliko su pašmanske srodne međusobno.

⁸⁾ Bianchi, o. c., 348.

⁹⁾ Cecchelli, o. c.

Fragment poliptiha (dim. 46×37 cm), koji sam našao u sakristiji župske crkve u Luki na Dugom Otoku, predstavlja tijelo mrtvog Krista, koje se naslanja na križ. Ovaj se karakterističan ikonografski motiv vrlo često javlja na vrhu slikanih poliptiha.¹⁰) Tijelo izvire tek gornjom polovinom iz sarkofaga, trbuh je nešto ogoljen, perizom se nazire na samom rubu sarkofaga. Toraks je dosta obiman, ruke napadno mršave, koščate. Vrat širok, nespretno zavinut, prateći nagib glave. Inkarnat je hladno smeđ, drvo križa plavo, sarkofag svijetlosiv. Pozadina je zlatna, danas doduše već jako ruinirana, tako da izbija crvena podloga. Aureola je markirana plastičnim ukrasom utisnutih kružića, a križ na aureoli je oslikan smeđom bojom. Tretiranje anatomskih detalja, lica, kose i trnove krune pokazuje opet ruku virtuozna tankih namaza kista. Oslikani su najmanji detalji, kao kod minijatura. U modeliranju očiju i obrva potsjeća nas ovaj lik na sv. Ivana iz Kraja, samo nas ne dovodi do toga, da pretpostavimo ruku istog slikara. U svakom slučaju spadaju u istu grupu. Kad ovaj lik usporedimo s likom mrtvog Krista na vrhu Ugljanskog poliptiha u sakristiji crkve sv. Frane u Zadru, pokazuje nam se mnogo kvalitetnijim. Zaista treba žaliti gubitak ostalih dijelova poliptiha. Sačuvao se djelomično originalni okvir. Reljefi anđela koji mole iste su obrade kao i oni na korskim sjedalima zadarske katedrale.

Poprsje Madone s djetetom, porijeklom iz Rave (otočić s dva naselja kraj Dugog Otoka), sada u privatnom vlasništvu u Splitu, ima drukčije značajke. Dimenzije su slike 47×72 cm. Madona ima glavu napadno kruškolikog oblika sa širokim čelom i uskom bradom. Oči su bademaste, velike, nos tanak i ravan, usta mala, mnogo manja od očiju: Madona je uspravna. Mali Krist joj sjedi na dlanu i podlaktici desne ruke. Lijevom rukom mu pruža neki cvijet, prihvativši peteljku afektirano palcem i kažiprstom. Dijete je pružilo obje ručice prema cvijetu dok mu je pogled upravljen naprijed, prema gledaocu. Madona je odjevena po ikonografskoj šemi u crvenu haljinu i tamno plavi plašt. Plašt je obrubljen zlatnom trakom i ukrašen zlatnim ornamentima u obliku krugova i romba. Na prsima je pričvršćen okruglom kopčom. Mali Krist je odjeven u zelenkastu tuniku i crveni plašt. Kosa mu je svijetlosmeđa. Aureole su markirane utisnutim kružićima. (Isti se ornament javlja na rubu plašta Madone). Pozadina i obrubi plašta Madone bili su premazani zlatom naknadno, a ostali dijelovi su pokriveni tamnim slojem laka tako da je teško bila vidljiva originalna faktura ali je slika nedavno očišćena u Konzervatorskom Zavodu u Splitu. Taktilne vrednote su na ovoj slici prilično izražene, tako da je možemo smatrati produktom kasnog dalmatinskog kvatročenta (ukoliko

¹⁰) Ovaj se fragment upotrebljavao kod crkvenih funkcija na veliki petak. Neuki crkvinari su ga premazali uljenom crvenom i plavom bojom, tako da je ostao vidljiv samo corpus. Sav uljeni namaz je skinut prilikom spomenute izložbe.

36. Marija sa sinom u privatnom vlasništvu u Splitu

37. Marija na prijestolju
u župnoj crkvi Tkona
na Pašmanu.

nije importirana). To potvrđuje i pomalo masna faktura kod raznih namaza boje (barem koliko je vidljiva). Sretnom okolnosti se sačuvao originalni okvir ove slike. Dva tordirana stupića nose polukružni luk s gotičkim nosevima. Donji dio okvira ima u centru izduženi romb s rozetom u obliku četverolista i sa strana šesterolisne rozete. Slika Madone na prijestolju s malim Kristom na koljenima, koju sam našao na glavnom oltaru župske crkve u Tkonu na Pašmanu poznata je u literaturi. L. Jelić je spominje i datira prerano.¹¹⁾

Format je slike neobično izdužen. (Dim. 50×141 cm). Bez sumnje je bila nešto šira i viša, samo je naknadno smanjena, a originalno je po svoj prilici pripadala jednom poliptihu.

Prijestolje se nalazi na dvostepeničastom, jako nemirno profiliranom podijumu, a podijum stoji na tlu obraslom cvijećem. Cvjetovi su dosta primitivno stilizirani. Zdepasta figura madone sjedi pod gotičkim baldahinom. Ruke je prekrížila na grudima. Bdi je nad djetetom, koje joj golo spava u krilu. Dva anđela drže iza njenih leđa zastor. Baldahin je dvodjelan. Donji dio, sastavljen od tri plohe, jest širi, a gornji, sličnog oblika, uži. Donji na srednjoj široj plohi ima ukras od četiri uska gotička prozorčića, na pobočnima po dva prozorčića. Okrunjen je širokim kornišom s ornamentom lišća i bogatim gotičkim zabatima i fijalama. Gornji dio je pokriven malom kupolom.

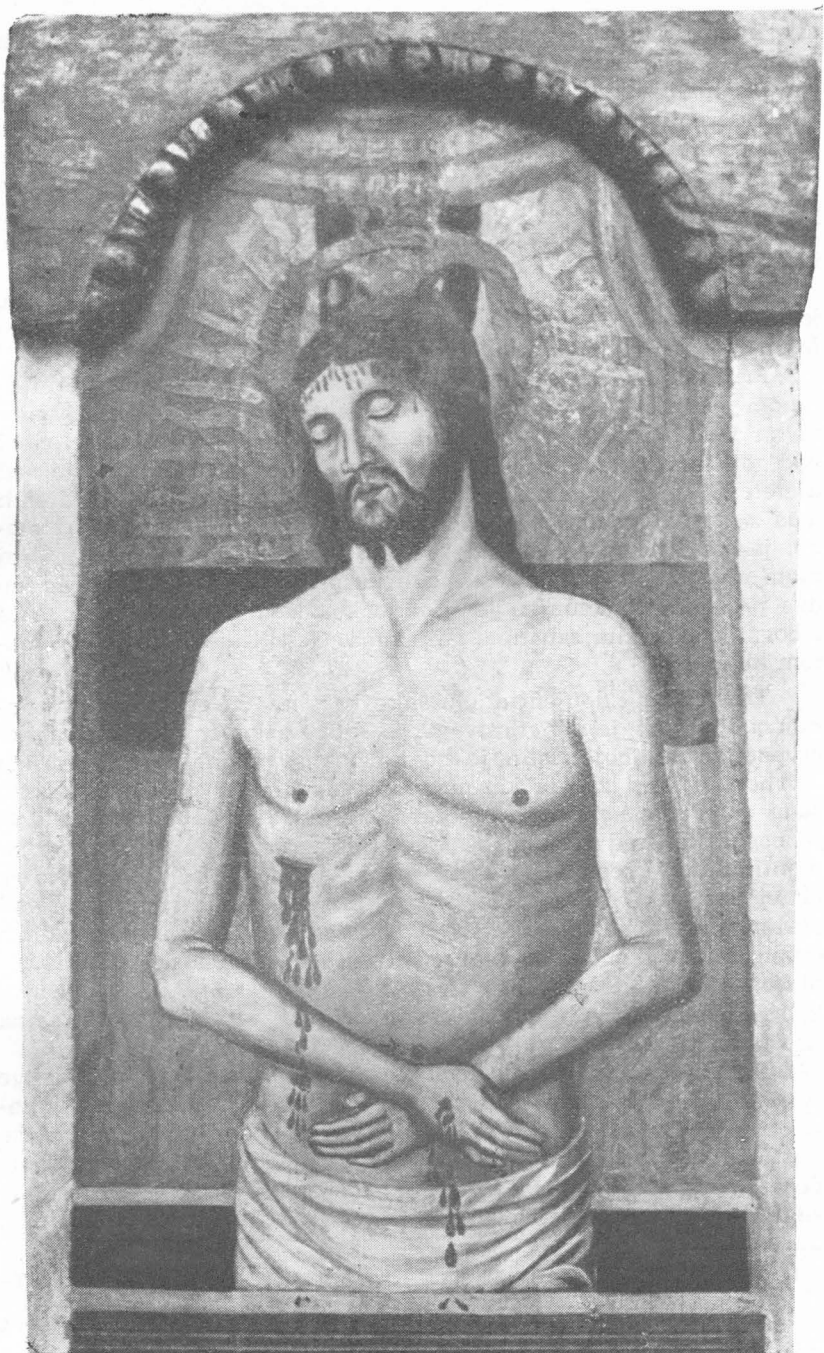
Travnjak na donjem dijelu slike je tamno zelen, cvijeće raznobojno. Podijum je svijetlosiv, ploča klupe također, a korniš jarke crvene-karmin boje. Istih je boja baldahin: plohe sive, a korniži i vrhovi fijala i zabata karmin boje. Madona je po ikonografskoj šemi odjevena u nježno ljubičastu haljinu i tamnoplavi plašt, koji je bogato izvezen zlatnim ornamentima i obrubljen zlatnom ornamentiranom vrpcom. Unutarnja strana plašta je zelena. Dijete je obavijeno jarko žutom tkaninom, dok mu je na trbuhu zgužvan okrajak bijele pelene. Zastor je zelen a na obrnutim dijelovima crven. Lijeve je anđeo odjeven u crvenu haljinu, a krila su mu sivoplava. Desni anđeo je obratno obojen: haljina mu je sivoplava, a krila crvena. Aureole su zlatne, obrubljene crnim rubom. Zlatna je i pozadina slike.

Ikonografija je ove slike potpuno ista, kao kod triptiha iz crkve sv. Ivana na zadarskoj periferiji, koji je nestao tokom rata.¹²⁾ Razlika je samo u zbijenijoj kompoziciji masa i obradi volumena tijela.

Ovu sliku, zajedno s onom, upravo opisanom iz Rave moramo vezati uz grupu na koju je ukazao Prijatelj, naročito pak uz onu sliku, koja mu je bila povod članku, t. j. uz Madonu s djetetom u

¹¹⁾ »Ovo djelo izgleda dosta starodavno, a možda će sizati do u XII. vijek, ako ne i još dalje« L. Jelić, Povjesno topografske crtice o biogradskom primorju, Vjesnik hrvatskog arheološkog društva N. S. god. III., str. 74.

¹²⁾ Reproduciran je u spomenutom djelu A. Benvenutija (str. 145).

38. Mrtvi Krist iz župne crkve u Salima na Dugom Otoku

39. Marija sa djetetom u župnoj crkvi u Salima

franjevačkoj zbirci. Ona je zapravo od spomenute grupe svakako najrazvijenija, s najviše istaknutim taktilnim vrednotama, i po tome najbliža Madoni iz Rave, iako se ova od nje u fakturi i crtežu mnogo razlikuje. Različita je fiziognomija (bez »prčastog« nosa) i obrada podbratka i vrata Madone, dok je oblik njene lubanje i fiziognomija malog Krista dosta slična. Faktura je Madone iz Rave razvijenija, ali su kod Madone iz franjevačke zbirke volumen i forme tijela, koji stoji u karakterističnoj gotičkoj S liniji čisto trodimenzionalno istaknuti mnogo vještije nego kod Madone iz Rave. Volumen djeteta, koje sjedi na ruci Madone iz Rave možda je jačih taktilnih vrednota od malog Krista u ruci Madone iz franjevačke zbirke, ali su ruke ove Madone bolje modelirane od one iz Rave.

Ove dvije slike svakako su zrelije od poliptiha iz Ugljana i slike Madone koja doji u zbirci samostana sv. Marije, tako da ih moramo svakako postaviti u drugu polovinu XV. stoljeća. (Poliptih naime treba vezati uz posvetu samostanske crkve u Ugljanu 1447. god.).¹³⁾ Triptih iz crkve sv. Ivana poznajemo tek po lošoj reprodukciji.¹⁴⁾ Koliko se po njoj može nazrijeti izgleda da su taktilne vrednote dosta izražene, tako da bi on bio savremen našim dvjema slikama. Mislim da u pojavi ove trodimenzionalne obrade volumena treba gledati pojavu renesanse u našem slikarstvu, prije nego u onim čisto stilskim renesansnim karakteristikama, koje se javljaju tek kasnije, na prijelazu iz XV. u XVI. stoljeće. Madona iz Tkona, kako sam već spomenuo, kad se komparira s onom na triptihu sv. Ivana, pokazuje mnogo zbijenije forme. Kad se komparira sa Madonama iz Rave i franjevačke zbirke pokazuje zreliju modelaciju. Modelacija glave i vrata nas potsjeća na obradu Crivellijeve škole. Ruke su voluminoznije, mesnate, modelacija tijela djeteta je već renesansna, a u fakturi se osjeća već masni renesansni potez. Tkon-ska je Madona svakako vremenski najkasnija od ove grupe, iako sam je možda prekasno datirao u katalogu izložbe, postavivši je u početak XVI. st.

Potrebno je da publiciram i sliku mrtvoga Krista (dim. 49×94 cm) iz župske crkve u Salima (Dugi Otok), iako nam njena reprodukcija ne će mnogo pomoći, jer je čitava slika neukusno premazana uljenom bojom. I ovdje se vjerojatno radi o gornjem dijelu nekog poliptiha. Isti ikonografski motiv smo vidjeli na fragmentu u Luci. Ispod uljanog namaza nazire se originalna zlatna pozadina slike te aureola markirana utisnutim kružićima. Premazi su ipak naneseni na originalne boje, kako je već nalagala slika, tako da nam je ipak ostao vidljiv crtež. Toraks je i ovdje obiman, ruke mršave, samo je figura tijela izduženija. Vrat je modeliran kao na slici Madone iz franjevačke zbirke, a ruke nas potsjećaju na ruke Madone iz Tkona. Po polukružnom ostatku okvira nad Kristovom

¹³⁾ C. F. Bianchi, *Zara cristiana II.*, Zadar, 1879., str. 90.

¹⁴⁾ V. bilj. 13.

glavom, koji ima ornamenat klasične kimacije, ne smijemo ovu sliku datirati ranije od zadnjih decenija XV. st. Nakon što se jednom prilikom očisti kasniji namaz, moći će se o slici dati solidniji sud.¹⁵⁾

Na glavnom oltaru župske crkve u Sali ma stoji drvena slika Madone s djetetom uokvirena velikom »palom portante« slikanom na platnu. Oltar je drven, barokni, barokna je i »pala portante«.¹⁶⁾

Sama slika Madone (vel. 41×57 cm) bila je okovana srebrnom pločom¹⁷⁾ koju je pred dvadesetak godina skinuo župnik A. M. Strgačić, da bi slika došla do izražaja. Kako je bila premazana lakom, koji je tokom vremena potamnio, nije se mogla uočiti faktura. POTSJEĆALA ME NA KASNE PRODUKTE VIVARINIJEVE (muranske) škole. Kad sam je skinuo s oltara da je izložim na spomenutoj izložbi, uvidio sam da je i ona premazana uljenim bojama. Srećom su namazi vrlo tanki, a pojedine površine su ostale pošteđene, te se vide originalne tempera-boje. Skinuo sam lak i novu pozlatu pozadine. Uljene namaze se nisam usudio čistiti bez stručnjaka. Na pozadini se pokazala tamno zelena uska zavjesa, koja visi iza glave Madone. Lijevo i desno od njene aureole lebde dva anđela, prikazana poput odraslih mladića samo vrlo malih dimenzija, i nose nad njenom glavom krunu. Kako je slika, valjda prilikom umetanja u »palu portante«, bila na gornjem i donjem kraju ispilana, uništene su glave anđela.

Madona stoji uspravno. Do njenog desnog ramena stoji mali Krist. Lijevom je rukom grli, desnom blagosliva; lijevu je nogu podigao i položio na dlan njene lijeve ruke. Gol je. Mali bijeli veo sa crvenim grafičkim ornamentom mu obavija bokove, a oko vrata i desnog zapešća omotani su mu nizovi šarenih perla. Madona ima crvenkastu haljinu i tamno plavi plašt, sada nažalost premazan. Na glavi ispod plašta ima bijeli veo. Aureole su obrubljene dvostrukim nizom utisnutih kružića i ukrašene zrakama sitnih uboda.

Slika, kako nam se sada pokazuje, potsjeća nas na prvi pogled na ranije Madone mletačkog slikara Giovanni Bellinija. Dakako, dok se ne isčiste svi kasniji namazi preuranjeno je bilo šta nagadati.

Sa sigurnošću se može samo reći, da je slika importirana, a vjerojatno i direktno u Sali. Naime, krajem XVI. st. i početkom XVII. st. doseljeno se u Sali nekoliko ekonomski bolje situiranih obitelji iz mletačkog teritorija sjeverne Italije, koje su je vrlo lako mogle tamo prenijeti. Ova slika po svojim likovnim kvalitetima pretstavlja znatnu vrijednost. Iza slike Lazara Bastianija u crkvi franjevaca i Carpaccijevog poliptiha u katedrali, saljska Madona ide u red najvrednijih importa u Zadar i njegovo područje.

15) Ova je slika bila restaurirana 1951. god. u Restauratorskom zavodu J. A. u Zagrebu. Tom prilikom nije začudo skinut uljeni premaz!

16) V. sliku 16 na str. 260 u C. Iveković, Dugi otok i Kornat, Rad J. A. 235, Zagreb 1928.

17) Srebrni okov se spominje 1670 god. (Bianchi, o. c. 78).